

SJVFS 2019:22

**Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd
om gethållning inom lantbruket m.m.;**

Saknr L 109

Utkom från trycket
den 29 mars 2019

beslutade den 28 mars 2019.

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 2 kap. 9, 11, 13, 14, 17 och 18 §§
djurskyddsförordningen (2019:66) följande.

Dessutom beslutar Jordbruksverket om följande allmänna råd.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER.....	2
Definitioner	2
2 KAP. TILLSYN OCH SKÖTSEL	4
Tillsyn.....	4
Skötsel	5
3 KAP. UTFODRING OCH VATTENTILLDELNING	5
Foder och dricksvatten	5
Anordningar, installationer och utrymme	6
4 KAP. STALLMILJÖ.....	6
Renhållning och strö.....	6
Stallklimat och luftkvalitet	6
Dagsljusinsläpp och belysning	7
Buller	7
5 KAP. UTRYMMEN OCH UTRUSTNING.....	7
Utrymmen.....	7
Golv	8
Brandskydd och elsäkerhet.....	9
6 KAP. BETE OCH UTEVISTELSE	9
Utomhusytor.....	9

¹ Jfr rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur (EGT L 221, 8.8.1998, s. 23, Celex 31998L0058) senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 806/2003 (EGT L 122, 16.5.2003, s. 1, Celex 32003R0806). Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1, Celex 32015L1535).

Bete och utevistelse.....	9
Utegångsdjur	10

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 § Grundläggande bestämmelser om hur djur ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66).

2 § Dessa föreskrifter och allmänna råd innehåller bestämmelser om hållande och skötsel av getter inom lantbruket m.m.

3 § Getter får hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i dessa föreskrifter om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta.

4 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i denna författning under förutsättning att det inte strider mot någon bindande EU-rättsakt, djurskyddslagen (2018:1192) eller djurskyddsförordningen (2019:66).

5 § De mått som anges i denna författning är minsta mått och centrummått för normal inredning om inte annat anges. Avvikelse från föreskrivna mått kan dock godtas i befintliga stallar under förutsättning att följande kriterier uppfylls:

1. djurmiljön i stallet som helhet är mycket god,
2. konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på djuret avseende den funktion som måttföreskriften syftar till,
3. måttavvikelsen innebär inte någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos djuren, samt
4. måttavvikelsen innebär inte att tillsynen och skötseln av djuren försvåras.

Detsamma gäller vid förprövningspliktig ombyggnad om länsstyrelsen vid prövningen bedömer att kriterierna i punkterna 1 – 4 ovan uppfylls i stallet efter åtgärden och att planlösningen i stallet är god.

Definitioner

6 § I dessa föreskrifter betyder:

Allmänna råd

Definieras i 1 § författningssamlingsförordningen (1976:725) som sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende.

Bete

Mark med växter som kan betas av djuren och som finns i sådan mängd och kvalitet att det är möjligt för djuren att med ett naturligt betesbeteende kunna beta samtidigt.

<i>dB</i>	Enhet för mätning av bl.a. ljudnivå (ljudtrycksnivå). "A" anger att det ingående ljudet vägts över det standardiserade A-filtret före nivåangivelsen. dBskalan är logaritmisk. En ökning eller minskning av ljudnivån med 10 dB uppfattas av det mänskliga örat som en fördubbling respektive halvering av ljudet.
<i>Djurhållare</i>	Fysiska eller juridiska personer som enligt avtal eller lag ansvarar för eller handhar djur, oavsett om detta sker stadigvarande eller tillfälligt.
<i>Gödseldrainerande golv</i>	Golv som är konstruerade för att släppa igenom träck, urin och i viss mån strömedel till ett underliggande utrymme.
<i>Hårdgjord yta</i>	Ytan anses vara hårdgjord om den består av betong, asfalt eller annat likvärdigt material.
<i>Killningsbox</i>	En box som enbart är avsedd att användas för getter när de ska killa och fram till några dagar efter killning. Killningsboxar byggs vanligen upp i gemensamboxen med flyttbara boxväggar eller dyl. inför killning.
<i>Kontinuerlig uppfödning</i>	Hållande av, i normalfallet, djur av olika åldrar i stall eller stallavdelning. Insättning av nya djur sker efterhand.
<i>Ligghall</i>	Stall med liggplatser för lösgående djur. Djuren hålls inte instängda i stallet utan kan själva välja när de vill använda det.
<i>Omgångsuppfödning</i>	Hållande av djurgrupp/flock med individer av likartad ålder i eget stall eller egen stallavdelning. Insättning av ny djurgrupp sker inom en begränsad tidsperiod och inte förrän stallet eller stallavdelningen tömts helt.
<i>ppm</i>	Koncentration av ett visst ämne mätt i miljondelar (parts per million).
<i>Spalt</i>	Mellanrummet mellan stavarna i ett spaltgolv.
<i>Spaltgolv</i>	Spaltgolv är en typ av drainerande golv som består av stavar av t.ex. betong, trä, metall eller plast vilka läggs med visst avstånd från varandra.
<i>Stall</i>	Byggnad för hållande av djur.

<i>Stallavdelning</i>	Del av ett stall som är avskilt från andra delar av stallet, normalt med täta väggar.
<i>Ströbädd</i>	En bädd av strö som gödslas ut med ett intervall från någon eller några veckor upp till ett år. En ströbädd hålls torr genom att nytt strömedel tillförs ovanpå det gamla. En ströbädd som "brinner", dvs. utvecklar värme under en biologisk nedbrytningsprocess, kallas vanligen djupströbädd.
<i>Termisk komfort</i>	Djuren har termisk komfort inom den s.k. termoneutrala zonen. I denna zon kan djuren utan svårigheter upprätthålla sin värmebalans. Den termoneutrala zonen begränsas nedåt av den nedre kritiska temperaturen och uppåt av den övre kritiska temperaturen. När omgivningen har en temperatur under den undre kritiska temperaturen måste djuren öka sin ämnesomsättning och äta mer foder för att behålla sin kroppstemperatur. Vid temperaturer över den övre kritiska temperaturen kommer djurens kroppstemperatur att stiga på grund av att de av fysikaliska skäl inte kan bli av med sin överskottsvärme. De kritiska temperaturgränserna påverkas av en mängd faktorer såsom djurets vikt, djurets hälsa, utfodringsintensitet, lufthastighet, luftfuktighet, liggytor, strö, antal djur i gruppen samt djurens möjlighet till rörelse.
<i>Utegångsdjur</i>	Djur som går ute eller har möjlighet att gå ut på betesmark eller i rasthage halva dygnet eller mer under den kalla årstiden då betestillväxt inte sker.
<i>Övertemperatur</i>	Skillnaden mellan förväntad och rådande, högre stalltemperatur.

2 KAP. TILLSYN OCH SKÖTSEL

Tillsyn

1 § Djurägaren och djurhållaren har ansvaret för getternas välbefinnande.

2 § Personer som har hand om getter ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter samt vara tillräckligt många för att dessa föreskrifter ska kunna följas.

3 § Getter ska normalt ses till minst en gång dagligen. Nyfödda, sjuka eller skadade getter samt getter som betar sig onormalt ska ses till oftare. Detsamma gäller för högdräktiga getter, särskilt vid tiden kring förlossningen.

4 § Getter ska hållas på ett sådant sätt att tillsynen över dem kan ske utan svårigheter.

5 § Getternas klövar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov.

6 § Automatiska system och anordningar som inverkar på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen.

Skötsel

Allmänna råd till 2 kap. 1 och 2 §§ djurskyddslagen

Getter bör vara avhornade eller försedda med skydd på hornspetsarna för att förhindra stängningsskador.

7 § Getter ska hållas tillfredsställande rena.

8 § Getter av ullras ska klippas vid behov och med högst ett års intervall.

9 § En gets rörelsefrihet får inte begränsas genom att en tyngd eller annat hindrande föremål fästs vid geten eller att geten binds samman med ett annat djur. Rörelsefriheten får inte heller begränsas genom att olika delar av getens kropp binds samman såvida det inte sker i behandlingssyfte där geten annars riskerar att skadas eller på annat sätt riskerar att utsättas för lidande. Om olika delar av getens kropp binds samman får det inte vara utfört på ett sätt som är plågsamt för geten och inte heller begränsa getens rörelsefrihet mer än vad som är nödvändigt för behandlingen.

10 § Vid drivning ska getterna hanteras lugnt. Getterna ska ha tillräckligt med utrymme för att kunna förflytta sig och ska tydligt kunna uppfatta drivvägen.

Allmänna råd till 2 kap. 10 § och till 2 kap. 7 § djurskyddslagen

Djurstallar bör utformas så att flyttning, transport och utlastning av djuren underlättas. Drivgångar bör ha släta ytor utan skarpa hörn.

Speciella utlastningsrum eller boxar bör inrättas vid behov.

Lastrampers lutning bör vara så liten som möjligt.

Drivning av djur bör inte ske genom koppling till fordon.

11 § Elektriska pådrivare får endast användas av veterinär och då endast när denne anser det nödvändigt av veterinärmedicinska skäl.

12 § Föremål och ämnen som kan skada djuren ska förvaras så att de är oåtkomliga för dessa.

3 KAP. UTFODRING OCH VATTENTILLDELNING

Foder och dricksvatten

1 § Getter ska dagligen ges foder av lämplig struktur.

Fodergivan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.

2 § Getter ska få dricksvatten minst två gånger per dygn.

Anordningar, installationer och utrymme

3 § Utfodrings- och dricksvattensystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att getterna lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten.

Utmatningsöppningen på datafodervagnar får ha elektriska avvisare. Avvisarna ska vara så konstruerade att getterna enbart kommer i kontakt med dem vid försök att påverka öppningen och så att de inte skadar getterna.

4 § Utrymme vid foderhäck eller foderbord ska vara minst 0,35 m per djur om djuren hålls i lösdrift och minst 0,45 m om djuren hålls bundna.

5 § Antalet drickplatser med automatisk vattenförsörjning ska vara minst en per 15 getter.

4 KAP. STALLMILJÖ

Renhållning och strö

1 § Stallutrymmen ska rengöras och utgödsas minst en gång dagligen om inte systemet för djurhållning är uppbyggt för andra rutiner som ger god hygien.

Vid kontinuerlig uppfödning ska stall eller stallavdelning rengöras noggrant minst en gång årligen. Vid omgångsuppfödning ska stall eller stallavdelning rengöras noggrant före varje insättning av en ny omgång djur.

2 § Liggytor ska hållas rena och torra samt vara anpassade efter djurslag och stallklimat (termisk komfort).

Allmänna råd till 4 kap. 2 §

Under den kalla årstiden bör liggytorna i stallar med utomhusliknande klimat vara försedda med en bädd av halm eller annat skyddande material som är lämpligt för djuren.

3 § Strömedel ska vara av lämplig typ och ha god hygienisk kvalitet.

Stallklimat och luftkvalitet

4 § I stall ska getter ha ett klimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen (termisk komfort).

5 § I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern endast undantagsvis överstiga 80 procent, såvida inte stalltemperaturen understiger 10°C. I sådana fall får den numeriska summan av stalltemperaturen och den relativa luftfuktigheten inte överstiga 90.

I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.

6 § I ett stall får getter endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden:

- ammoniak: 10 ppm,

- koldioxid: 3 000 ppm,
- svavelväte: 0,5 ppm,
- organiskt damm: 10 mg/m³.

7 § Utgödslingssystem ska vara utformade så att djur i en stallavdelning inte kommer i direktkontakt med gödsel från annan avdelning.

Luft får inte tas in i en stallavdelning via ett utgödslings- eller urindräneringssystem eller via utrymmen som kan innehålla luftföroreningar eller smittämnen som kan påverka djurens hälsa negativt.

Öppningar mellan stallavdelningar ska kunna stängas och vara stängda när de inte används.

8 § I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation.

Allmänna råd till 2 kap. 1 § djurskyddslagen

Stallar med mekanisk ventilation bör vara utrustade med en larmanordning som varnar för övertemperaturer, strömavbrott och fel på larmanordningen om ett ventilationsbortfall bedöms kunna medföra lidande för djuren.

Dagsljusinsläpp och belysning

9 § Djurstallar får vara försedda med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster.

10 § Fönster som getterna kan nå ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.

11 § Getterna ska ha tillgång till dagsljus och belysning som stödjer deras dygnsrytm och beteendebestånd.

12 § Stallar ska vara försedda med fast monterad belysning som inte förorsakar getterna obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter.

Kravet på fast monterad belysning i första stycket gäller inte för ligghallar under förutsättning att tillräcklig belysning som möjliggör tillsyn är ordnad på annat sätt.

Buller

13 § Buller i stallar får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar getternas hälsa menligt.

I stallar får getter endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.

5 KAP. UTRYMMEN OCH UTRUSTNING

Utrymmen

1 § Getter som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna hysas individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som getterna är vana vid.

För utegångsdjur och för getter som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att getternas behov av termisk komfort tillgodoses.

Allmänna råd till 5 kap. 1 §

För getter bör det utrymme som avses i föreskriften kunna hysa minst vart 50:e djur.

För utegångsdjur eller djur som hålls på bete bör ett sådant utrymme som avses i föreskriften vara placerat eller kunna iordningställas så att det är tillgängligt inom en halvtimme för det djur som behöver tas om hand i utrymmet.

Ett behandlingsutrymme som ska kunna värmas upp bör utformas så att uppvärmning till minst 10°C kan ske inom en timma.

2 § I getbesättningar ska killningsboxar kunna iordningställas under killningen.

Allmänna råd till 2 kap. 7 § djurskyddslagen

En killningsbox bör vara minst 1,0 × 1,2 m.

3 § Minsta utrymme i gemensambox anges i tabell 1.

Tabell 1

	Högsta vikt, kg	Spaltgolv, m²	Ströbädd, m²
<i>Killing</i>	15	0,25	0,25
<i>Unga getter</i>	>15	0,50	0,50
<i>Vuxet djur</i>		1,00	1,20

Allmänna råd till 2 kap. 7 § djurskyddslagen

Båspallens längd bör vara minst 1,0 m.

Båspallens högsta höjd över golvet bör vara 0,55 m.

Golv

4 § Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta. Boxar eller liggytor med rörligt golv samt utgödslingssystem i öppna skrapgångar ska utrustas, utformas och skötas så att getterna inte tillfogas skador och så att utrustningen inte inverkar menligt på getternas beteende och hälsa.

Detsamma gäller utformningen av dränerande golvytor.

5 § Hela golvytan i en killningsbox ska vara försedd med ströbädd.

6 § Gödseldränerande spaltgolv ska ha en stavbredd som är minst 80 mm och en spaltbredd som är högst 25 mm.

Brandskydd och elsäkerhet

7 § Vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av stallar ska dessa utformas så att det för getterna finns godtagbart byggnadstekniskt eller likvärdigt skydd mot brand samt godtagbara förutsättningar att rädda getterna vid brand.

Detsamma gäller när en stallbyggnad ändras eller används på ett sätt som innebär en ökad brandrisk.

Allmänna råd till 5 kap. 7 §

Lantbrukets brandskyddskommittés rekommendationer bör följas vid nybyggnad och större om- och tillbyggnad av stall.

8 § Belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer som getterna kan nå ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.

9 § Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid elavbrott.

6 KAP. BETE OCH UTEVISTELSE

Utomhusytor

1 § Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att djur som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas.

Stängsel som innehåller taggtråd får inte vara elektrifierade. Elektrifierad elstängseltråd får dock monteras på stängsel som innehåller taggtråd om fastsättningsanordningen utförs på ett sådant sätt att ett horisontellt minimiavstånd av 150 mm mellan elstängseltrådarnas och taggtrådarnas vertikalplan säkerställs. Därutöver ska taggtråden jordas på återkommande avstånd och elstängseltråden monteras på den sida som djuren hålls på.

2 § Utomhusytor ska vara fria från föremål med uppenbar risk att skada getterna.

3 § Markytor som är hårt belastade av getterna ska vara hårdgjorda, dränerade eller naturligt ha motsvarande funktion.

Bete och utevistelse

4 § Getter ska sommartid hållas på bete eller på annat sätt ges tillfälle att vistas ute under en sammanhängande tidsperiod som infaller under perioden 1 maj – 15 oktober, minst enligt följande:

1. Blekinge, Skåne och Hallands län – minst 4 månader,
2. Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Västra Götalands, Värmlands, Örebro och Västmanlands län – minst 3 månader,
3. Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län – minst 2 månader.

5 § Getter får utan hinder av 4 § hållas inne hela dygn eller delar av dygn i följande fall:

1. om det är nödvändigt för att skydda djuren vid onormala väderleksförhållanden,
2. om det är nödvändigt för att skydda marken från skador vid onormala väderleksförhållanden,
3. om det är nödvändigt för att skydda djur mot allvarliga insektsangrepp,
4. om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt, eller
5. om djuren måste skötas, vårdas eller behandlas på ett sätt som inte är lämpligt utomhus.

Om djur hålls inne hela dygn i enlighet med någon av ovanstående punkter ska detta journalföras.

Utegångsdjur

6 § Endast getter som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden får hållas som utgångsdjur. En ytterligare förutsättning är att de yttre förhållandena såsom terräng och markbeskaffenhet är lämpliga för getterna.

7 § Utegångsdjur ska under den kalla årstiden när betestillväxt inte sker ha tillgång till ligghall eller annat stall som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats.

Allmänna råd till 6 kap. 7 §

En ligghall för utgångsdjur bör bestå av tre väggar och tak. Den öppna långsidan bör i normalfallet ha söderläge.

Om en ligghall inte har en öppen långsida bör den ha flera öppningar för att undvika att ranghöga djur hindrar övriga djur från att gå in i eller ut ur ligghallen.

Denna författning träder i kraft den 1 april 2019, då Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2017:27) om gethållning inom lantbruket m.m. upphör att gälla. De allmänna råden ska gälla från samma tidpunkt.

CHRISTINA NORDIN

Helena Elofsson
(Avdelningen för djurskydd och hälsa)